

мовленнєва (вербальні та невербальні засоби мовленнєвого спілкування) та соціокультурна компетенція. Остання формує в студентів конкретну модель мовленнєвої поведінки, включаючи й емоційну поведінку співрозмовників в умовах іншомовного соціуму. Вміння контролювати емоційні реакції мовця під час ділової розмови, адекватно використовувати вербальні та невербальні засоби мовленнєвої комунікації, співвідноситься з його рівнем володіння соціокультурною компетенцією.

Вивчення іноземної мови в соціокультурному аспекті допомагає зрозуміти і пізнати іншомовні реалії, пов'язані з культурою, традиціями, звичаями країни, мова якої вивчається, а також виховує у співрозмовників взаєморозуміння, толерантність та повагу до культури партнерів з комунікації.

Діалог іншомовних культур нерозривно пов'язаний з етикетизацією мовленнєвого спілкування.

Навчання спілкуванню будь-якою іноземною мовою вимагає обов'язкового навчання мовленнєвому етикету. Відомо, що в будь-якому людському суспільстві існують національні особливості поведінки, особливості спілкування. відомо також, що носії мови здебільшого толерантно ставляться до мовних помилок, вибачаючи іноземцям неправильну побудову речення чи вимову, але порушення норм етикету викликає сильну негативну реакцію, тому незнання цих правил поведінки може серйозно завадити успішному міжособистісному спілкуванню. Такі стандартні ситуації спілкування, які часто трапляються та повторюються в житті того чи іншого суспільства, називають моделями комунікативної поведінки (communicative behavioral patterns) [Тарнопольський 1999].

Потрібно наголосити на тому, що такі моделі проникають абсолютно у всі сфери людської діяльності та охоплюють всі ситуації спілкування, взаємодії та людські відносини у будь-яких людських об'єднаннях. До них відносяться і певні розмовні формули, кліше, вибір лексичних одиниць (слів та сталих словосполучень), граматичних структур, вимоги до інтонації та т.і. Це можуть бути невербальні (парамовні) складові моделей, такі як різні голосові модуляції, прийняті та неприйняті жести та певні обмеження на деякі з них, міміка та вираз обличчя, правила фізичного контакту між учасниками розмови, комунікативне використання дистанції та деякі інші.

Слід зазначити, що у вищих технічних навчальних закладах навчання типових комунікативних моделей поведінки, що включає навчання мовленнєвого етикету, все ще приділяється недостатня увага. Зокрема, не враховуються в процесі навчання особливості невербальної поведінки в усному спілкуванні.

Отже, на новому етапі розвитку суспільства і в контексті реформ вищої освіти доцільно виділяти і використовувати в технології навчання професійно-орієнтованим іноземним мовам крім мовних також і соціокультурні та пов'язані з ними соціо-психологічні аспекти іншомовного спілкування.

Література

1. Гальская Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам.- М.: Аркти-ГЛОССА, 2000. – 230 с.
2. Гнаткевич Ю.В. Обучение иноязычной лексике в неязыковом вузе. – К., 1989. – 184 с.
3. Комарова Э.П. Основы обучения профессионально-ориентированному общению в системе вузовского образования. – Воронеж, 2000. – 175 с.
4. Тарнопольский О.Б., Димова Л.С. Обучение этикету иноязычного повседневного педагогического и делового общения в языковом вузе: предисловие к исследованию. // Іноземні мови. – 1999. - №1. – с. 29 – 31.
5. Grice H.R. Logic and Conversation // Syntax Semantics. - New York etc. – 1975. - Vol. 3: Speech Acts. - p. 41 – 58.
6. Leech J.N. Principles of Pragmatics. - London: Longman House, 1990. – 138 p.